

ความเสี่ยงสงครามภาษีทรัมป์ยังไม่จบจากคำพิพากษาศาลการค้าสหรัฐ

Event:

เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2025 ศาลการค้าระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา (U.S. Court of International Trade: CIT) ได้มีคำพิพากษาสำคัญที่สะท้อนการจำกัดขอบเขตการใช้อำนาจของประธานาธิบดีในการกำหนดนโยบายการค้าโดยฝ่ายเดียว โดยศาลสั่งให้ยุติการบังคับใช้คำสั่งภาษีนำเข้าที่ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ประกาศใช้ภายใต้ชื่อ “**Liberation Day Tariffs**” ซึ่งเป็นชุดมาตรการภาษีที่มีผลต่อสินค้านำเข้าทั่วโลก ทั้งในรูปแบบการจัดเก็บภาษีพื้นฐานในอัตรา 10% ต่อสินค้านำเข้าทั่วโลก และการเรียกเก็บภาษีเพิ่มเติมในอัตรา 11–50% ต่อสินค้าจากประเทศคู่ค้าบางรายที่มีดุลการค้าเกินดุลกับสหรัฐ อาทิ จีน เม็กซิโก แคนาดา และไทย โดยอ้างเหตุผลด้านดุลการค้าไม่เป็นธรรมและเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ คำพิพากษานี้เกิดขึ้นภายหลังมีการฟ้องร้องโดยกลุ่มธุรกิจภาคเอกชนและอัยการสูงสุดจาก 12 มลรัฐ โดยศาลเห็นว่าการอ้างใช้กฎหมาย **IEEPA (International Emergency Economic Powers Act, 1977)** เพื่อเก็บภาษีนำเข้าในลักษณะครอบคลุมทุกสินค้าแบบเหมารวมนั้นเกินขอบเขตของอำนาจที่กฎหมายให้อย่างชัดเจน ทั้งยังใช้คำว่า “สถานการณ์ฉุกเฉิน” เพื่อเลี่ยงขั้นตอนการผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา ซึ่งขัดต่อหลัก “separation of powers” และละเมิด “nondelegation doctrine” และ “major questions doctrine” ที่ศาลนำมาใช้ประกอบการวินิจฉัย อย่างไรก็ดี ในวันถัดมา (29 พฤษภาคม 2025) ศาลอุทธรณ์กลางสหรัฐ ได้มีคำสั่งระงับคำพิพากษาชั่วคราว หรือ **stay** คำตัดสินของศาล CIT โดยระบุว่าภาษีนำเข้าทั้งแบบพื้นฐานและภาษีตอบโต้ที่กำหนดโดยรัฐบาลทรัมป์ยังคงสามารถจัดเก็บได้ต่อไปในระหว่างกระบวนการอุทธรณ์ ซึ่งศาลอุทธรณ์กำหนดไทม์ไลน์ให้กระทรวงยุติธรรมและฝ่ายผู้ฟ้องยื่นคำชี้แจงภายในต้นเดือนมิถุนายน ซึ่งอาจทำให้กระบวนการพิจารณาคดีนี้ใช้เวลายาวนานออกไป โดยระหว่างนี้ภาษีศุลกากรในกลุ่มดังกล่าวยังคงมีผลบังคับใช้อย่างไม่มีกำหนด ขณะเดียวกันมาตรการภาษีเฉพาะกลุ่ม เช่น รถยนต์ เหล็ก และอะลูมิเนียม ที่ใช้อำนาจตาม **Section 232** ไม่ได้รับผลกระทบจากคำพิพากษานี้ ด้านตลาดทุนตอบสนองต่อคำพิพากษาของศาล CIT ในเชิงบวกในช่วงแรก โดยเฉพาะดัชนี S&P 500 Futures และ Nikkei 225 ของญี่ปุ่นที่ปรับตัวขึ้นทันที ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐแข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับเงินเยน ยูโร และฟรังก์สวิส เนื่องจากนักลงทุนประเมินว่าความไม่แน่นอนของนโยบายการค้าสหรัฐ อาจลดลงชั่วคราว อย่างไรก็ดี คำสั่ง stay ของศาลอุทธรณ์ได้ตอกย้ำว่าความไม่แน่นอนทางกฎหมายและนโยบายยังคงมีสูง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ตลาดและภาคธุรกิจต้องติดตามอย่างใกล้ชิดในระยะต่อไป

Analysis:

คำพิพากษาของศาลการค้าระหว่างประเทศแห่งสหรัฐ (CIT) เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2025 ถือเป็นกรณีการเคลื่อนไหวเชิงโครงสร้างที่สำคัญในบริบทการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารในการดำเนินนโยบายการค้า โดยศาลได้อ้างหลักนิติธรรมและหลักการรัฐธรรมนูญสำคัญ เช่น separation of powers, nondelegation doctrine และ major questions doctrine ในการวินิจฉัยว่า การใช้กฎหมาย **IEEPA** เพื่อออกคำสั่งจัดเก็บภาษีนำเข้าแบบครอบคลุมทั่วโลกโดยไม่ผ่านสภาองเกรส ถือเป็นการใช้อำนาจที่เกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างชัดเจน ซึ่งการตีความของศาลครั้งนี้ตอกย้ำว่าประธานาธิบดีไม่สามารถอ้างสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อเลี่ยงกระบวนการตรวจสอบถ่วงดุลทางนิติบัญญัติได้อย่างไม่มีข้อจำกัด โดยมาตรการที่ถูกตีตกครอบคลุมทั้ง “**Liberation Day Tariffs**”, “**Trafficking Tariffs**” ต่อประเทศเพื่อนบ้าน และ “**Worldwide/Reciprocal Tariffs**” ซึ่งสะท้อนยุทธศาสตร์การค้าของทรัมป์ที่เน้นความเป็นเอกภาพของฝ่ายบริหารในการใช้ภาษีเป็นเครื่องมือเชิงรุก การที่ศาลตีความให้การใช้ **IEEPA** ในลักษณะนี้ขัดต่อหลักนิติ

ธรรมชาติของฝ่ายบริหารในหอการค้าต้องระมัดระวังในการใช้กฎหมายฉบับนี้เพื่อวัตถุประสงค์ด้านการค้า อย่างไรก็ตาม การดำเนินนโยบายภาษียังคงมีทางเลือกอื่น เช่น Section 122, 301, 232 และ 338 ซึ่งให้อำนาจประธานาธิบดีในลักษณะเฉพาะเจาะจง โดยไม่ต้องอิงกับ IEEPA เช่น Section 122 ที่อนุญาตให้เรียกเก็บภาษีในอัตรา 10–15% ได้ภายใน 150 วัน หรือ Section 301 ที่สามารถใช้ตอบโต้การเลือกปฏิบัติทางการค้าของประเทศอื่นโดยต้องมีการสอบสวนล่วงหน้า

อย่างไรก็ดี ทิศทางของคำพิพากษานี้ถูกเปลี่ยนไปเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2025 หลังศาลอุทธรณ์กลางมีคำสั่ง stay หรือระงับการบังคับใช้คำพิพากษาของศาล CIT ชั่วคราว โดยเปิดทางให้รัฐบาลสหรัฐฯ สามารถจัดเก็บภาษีดังกล่าวต่อไปได้ในระหว่างที่คำอุทธรณ์ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาอย่างเป็นทางการ ซึ่งส่งผลให้โจทก์ในคดีนี้ชี้แจงต่อศาลอุทธรณ์ภายในวันที่ 5 มิถุนายน และสั่งให้ฝ่ายรัฐบาลชี้แจงภายในวันที่ 9 มิถุนายน สะท้อนว่าคดีนี้อาจยืดเยื้อและมีแนวโน้มถูกส่งต่อไปยังศาลฎีกา (U.S. Supreme Court) ในท้ายที่สุด สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ภาพรวมของนโยบายการค้าสหรัฐฯ กลับสู่ภาวะความไม่แน่นอนต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ประกอบการที่ต้องวางแผนการนำเข้าและบริหารภาษีในภาวะที่ไม่สามารถคาดการณ์ผลสุดท้ายของกระบวนการยุติธรรมได้อย่างชัดเจน ผู้นำเข้าสินค้าที่เคยถูกจัดเก็บภาษีตาม IEEPA ยังต้องอยู่ในกระบวนการที่เรียกเก็บภาษีในช่วงที่กระบวนการตรวจสอบยังไม่สิ้นสุดอย่างเป็นทางการ ซึ่งแม้ว่าศาลการค้าระหว่างประเทศจะมีความเห็นว่าการจัดเก็บภาษีดังกล่าวเกินขอบเขตอำนาจที่กฎหมายกำหนด แต่การที่ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้ระงับการบังคับใช้คำพิพากษาเดิม ส่งผลให้การจัดเก็บภาษียังดำเนินต่อไปได้ในทางปฏิบัติ

ในแง่ตลาดการเงิน นักลงทุนเคยตอบรับเชิงบวกต่อคำพิพากษาของ CIT เนื่องจากประเมินว่าความเสี่ยงด้านเงินเฟ้อและต้นทุนการนำเข้าอาจลดลง แต่การระงับคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้ตอกย้ำว่าผลของนโยบายยังไม่มีผลชัดเจนในทางปฏิบัติ จึงยังไม่สามารถประเมินผลต่อทิศทางอัตราเงินเฟ้อหรือการฟื้นตัวของห่วงโซ่อุปทานได้อย่างมั่นใจ นักลงทุนบางส่วนจึงกลับมาถือครองสินทรัพย์ปลอดภัย และค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ แข็งค่าขึ้นอีกครั้งตามการประเมินว่าอำนาจภาษีของรัฐบาลยังอยู่ในกรอบบังคับใช้ตามเดิม

Implication:

คำพิพากษาของศาลการค้าระหว่างประเทศ (CIT) เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2025 เคยถูกมองว่าเป็นสัญญาณเชิงบวกในระยะสั้นต่อระบบการค้าโลก โดยช่วยลดแรงกดดันต่อห่วงโซ่อุปทานและต้นทุนภาษีนำเข้าที่สูงขึ้นในหลายประเทศ อย่างไรก็ตาม สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญเมื่อศาลอุทธรณ์กลางสหรัฐฯ มีคำสั่ง “ระงับการบังคับใช้” คำพิพากษาของศาล CIT เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม โดยระบุให้รัฐบาลสามารถจัดเก็บภาษีศุลกากรภายใต้มาตรการ “Liberation Day Tariffs” ต่อไปได้ในระหว่างกระบวนการอุทธรณ์ ซึ่งอาจยืดเยื้อไปจนถึงปี 2026 หรือ 2027 ส่งผลให้มาตรการภาษีนำเข้าทั้งแบบพื้นฐาน 10% และอัตราตอบโต้ 11-50% ยังคงมีผลบังคับใช้อย่างไม่มีกำหนดภายใต้คำสั่งดังกล่าว ทำให้ความไม่แน่นอนของระบบการค้าระหว่างประเทศยังคงอยู่ โดยเฉพาะในกรณีที่รัฐบาลสหรัฐฯ อาจเลือกเดินหน้าผลักดันมาตรการภาษีในรูปแบบใหม่ผ่านกฎหมายอื่น เช่น มาตรา 122 หรือ มาตรา 301 ซึ่งมีขอบเขตที่แตกต่างจาก IEEPA โดยมีความเป็นไปได้ที่รัฐบาลจะหันไปใช้มาตรา 122 ของกฎหมาย Trade Expansion Act เพื่อออกมาตรการภาษีพื้นฐานใหม่อีกครั้ง และในขณะเดียวกันก็อาจเริ่มกระบวนการสอบสวนเชิงลึกภายใต้มาตรา 301 กับประเทศคู่ค้าหลัก เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเรียกเก็บภาษีในอัตราที่สูงกว่าในอนาคต อย่างไรก็ตาม การใช้มาตรา 301 ย่อมมีความซับซ้อนมากกว่าและอาจใช้เวลาในการดำเนินการหลายเดือนหรือข้ามปี ส่งผลให้ประเทศที่มีดุลการค้าเกินดุลกับสหรัฐฯ ในระดับต่ำ หรือประเทศขนาดเล็ก อาจไม่ถูกจัดเก็บภาษีเพิ่มเติมเมื่อมาตรการภายใต้มาตรา 122 สิ้นสุดลงภายใน 150 วัน เว้นแต่รัฐบาลจะสามารถดำเนินการต่ออายุได้ตามกฎหมาย

Disclaimer:

ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อประกอบการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งนี้ธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดๆ ทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง

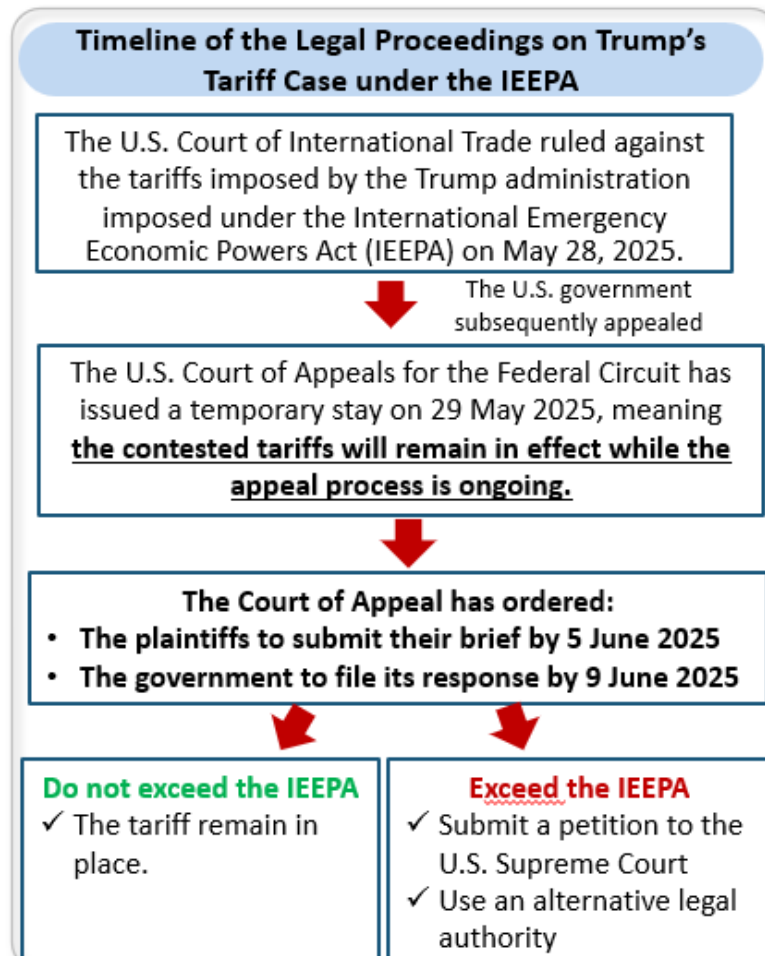
สำหรับประเทศไทย สถานการณ์นี้ส่งผลให้ความเสี่ยงด้านภาษีนำเข้ายังคงอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าเป้าหมายที่เคยถูกพิจารณาว่าอยู่ในข่ายความเสี่ยง เช่น ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ และอาหารแปรรูป ซึ่งเป็นสินค้าที่มีความเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานของทั้งสหรัฐฯ และจีน แม้ว่าคำพิพากษาของศาล CIT จะให้ความหวังต่อภาคส่งออกไทยในเบื้องต้น แต่การที่ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งระงับคำพิพากษาชั่วคราวทำให้มาตรการภาษียังมีผลบังคับใช้อย่างต่อเนื่อง และส่งผลต่อการวางแผนผลิต การตั้งราคาส่งออก และการทำสัญญาการค้าในระยะกลาง ภาคธุรกิจไทยควรติดตามความคืบหน้าของกระบวนการยุติธรรมอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งประสานงานกับผู้นำเข้าสินค้าในสหรัฐฯ เพื่อเตรียมเอกสารประกอบการขอคืนภาษีอย่างถูกต้อง หากท้ายที่สุดรัฐบาลสหรัฐฯ ไม่สามารถอุทธรณ์ได้สำเร็จและต้องคืนภาษีตามคำพิพากษาของศาล CIT

ในเชิงยุทธศาสตร์ รัฐบาลไทยควรใช้สถานการณ์นี้เป็นจังหวะในการเสริมบทบาททางการทูตด้านเศรษฐกิจ โดยเสนอความร่วมมือกับสหรัฐฯ ในลักษณะความตกลงเฉพาะกลุ่ม (sectoral deal) ที่ไม่ต้องอิงกับ GSP หรือ FTA เพิ่มรูปแบบ เพื่อรักษาเสถียรภาพของการเข้าถึงตลาดในช่วงเปลี่ยนผ่าน นอกจากนี้ ควรใช้คำพิพากษาของศาล CIT ที่ผ่านมาเป็นจุดยืนสนับสนุนระบบการค้าพหุภาคี (rules-based multilateralism) ในเวที WTO และ APEC เพื่อจำกัดแนวโน้มการใช้อำนาจฝ่ายเดียวที่อาจกลับมาเป็นประเด็นอีกในระยะยาว

รูปที่ 1: กฎหมายที่อาจถูกใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายด้านภาษีของรัฐบาลสหรัฐฯ

	Legal Authority	Purpose Stated by Administration	Affected Products	Targeted Countries
Invalidated	Executive Order 14257 (International Emergency Economic Powers Act: IEEPA)	Declared economic emergency to impose global and reciprocal tariffs	All imports: 10% baseline tariff; up to 50% reciprocal tariffs on 57 countries	Global: incl. EU, China, India, Mexico
	Section 301 (Trade Act of 1974)	Address unfair trade practices , especially IP theft and forced tech transfer	Electronics, machinery, agriculture, chemicals	China
	Section 232 (Trade Expansion Act of 1962)	Protect national security by shielding critical industries	Steel, aluminum, proposed auto tariffs	Global (incl. EU, Japan, Korea, Canada)
Alternative	Section 201 (Trade Act of 1974)	Provide temporary relief to U.S. industries injured by import surges	Solar panels, washing machines	China, South Korea, others
	Section 122 (Trade Act of 1974)	Address balance of payments crises by authorizing temporary import surcharges	Broad product scope; can impose up to 15% tariffs for 150 days	Any country or all countries
	Section 338 (Tariff Act of 1930)	Retaliate against countries discriminating against U.S. commerce	Any products from countries applying unjust or unequal trade treatment	Country-specific retaliation

รูปที่ 2: ไทม์ไลน์การบังคับใช้ตามคำตัดสินของ CIT เกี่ยวกับภาษีศุลกากรตาม IEEPA

ที่มา: วิจัยธุรกิจธนาคารแลนด์แอนด์เฮาส์ รวบรวมข้อมูลจาก Capital Economics และ Goldman Sachs (ข้อมูล ณ วันที่ 30 พฤษภาคม 2568)

ผู้เขียน: นายธวัช ตรีทองเต็ม, ดร. ธนพล ศรีชัยพงศ์

ที่มา: Goldman Sachs, Reuters, BBC, Financial Times, Bloomberg

ผู้จัดทำบทวิเคราะห์

วิจัยธุรกิจธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ (businessresearchoffice@lhbank.co.th)

ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน)

LH BANK BUSINESS RESEARCH

ดร. ธนพล ศรีธัญพงศ์

ผู้อำนวยการอาวุโส สายงานวิจัยธุรกิจ

ณัฐชาติ วิรุฬหอัศว

นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

ธรรตล ศรีทองเต็ม

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

เชียวชาญ ศรีชัยยา

นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

วิสันดา ดิสรเตตวิวัฒน์

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

วัชรพันธ์ นิยม

นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

ณวัชร หันสุเวช

นักวิเคราะห์อาวุโส (Thematic)

ศรีอำไพ อิงคกิตติ

นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

วิจัยธุรกิจ ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน)

จับใจ

เข้าใจ

ตอบโจทย์

Scan Here
For More Articles<https://www.lhbank.co.th/economic-analysis/>

Disclaimer:

ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งนี้ธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดๆ ทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง